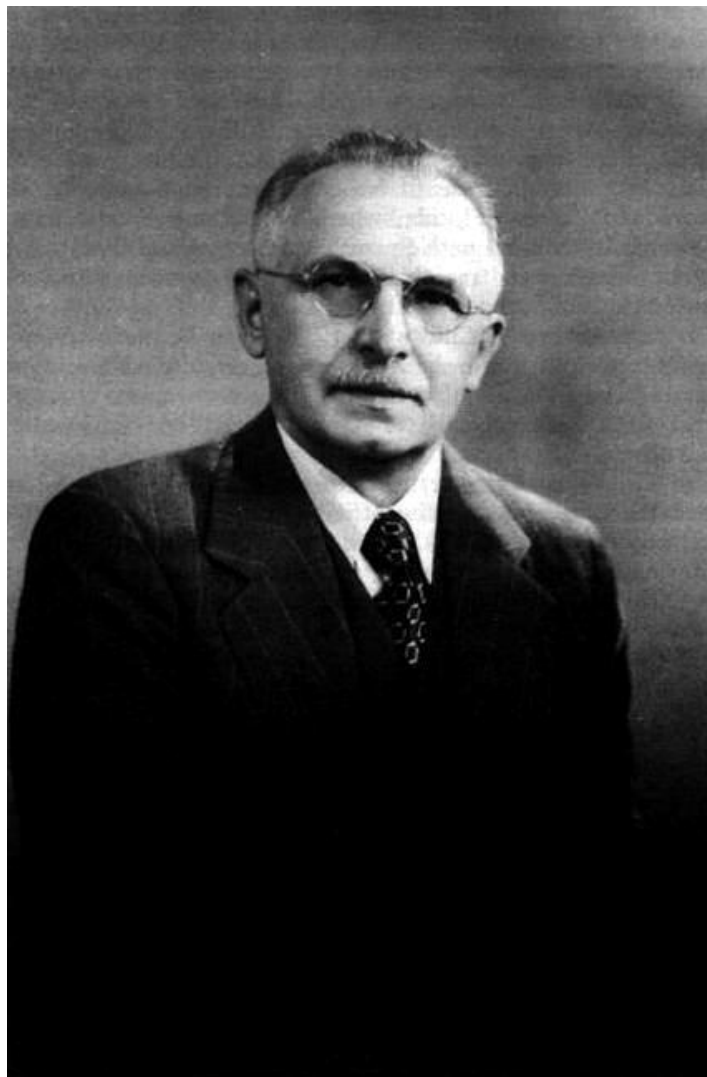

Grigorii Petrovich Maximov, (10/11/1893-16/3/1950)

Ο Γκριγκόρου Πέτροβιτς Μαξίμωφ γεννήθηκε στις 10 Νοεμβρίου 1893 στο χωριό Μιτουσένκο, στην επαρχία Σμόλενσκ. Οι γονείς του τον έστειλαν στο Θεολογικό Εκπαιδευτήριο Βλάντιμιρ για να σπουδάσει για παπάς, αλλά ένα χρόνο πριν χειροτονηθεί, απαρνήθηκε τη θρησκεία για χάρη της επιστήμης και γράφτηκε στην Αγροτική Ακαδημία της Αγίας Πετρούπολης, απ' όπου αποφοίτησε το 1915 σαν καταρτισμένος αγρονόμος.

Το 1915 ο Μαξίμωφ κατατάχθηκε στο στρατό του Τσάρου. Αν και με το μορφωτικό του προφίλ μπορούσε να μπει στην ακαδημία εκπαίδευσης αξιωματικών, ο Μαξίμωφ προτίμησε τη ζωή ενός απλού στρατιώτη, καταλληλότερη για να προωθήσει την αντι-πολεμική, αντι-μιλιταριστική προπαγάνδα ανάμεσα στους στρατολογημένους εργάτες και αγρότες.

Η Έμμα Γκόλντμαν έγραψε ότι ο Μαξίμωφ:

«Είναι ένας παλιός αναρχικός... συμμετείχε στους επαναστατικούς αγώνες που ξεκίνησαν με την Επανάσταση του Φλεβάρη του 1917, ήταν ένας από τους εκδότες της Golos Truda (Εργατική Φωνή) και μέλος της Παν-Ρωσικής Γραμματείας των Αναρχο-Συνδικαλιστών... είναι ικανός και δημοφιλής συγγραφέας και ομιλητής...» (My Further Disillusionment in Russia: New York, 1944 σ. 142).

Στην ατέλειωτη έρευνά του για έναν συμπαγή επαναστατικό προσανατολισμό, ο Μαξίμωφ μελέτησε τα γραπτά διάφορων ριζοσπαστικών ομάδων. Αλλά οι ιδέες του Μπακούνιν και του Κροπότκιν σχημάτισαν την επαναστατική του σταδιοδρομία. Η ιδεολογία του Μαξίμωφ –μια σύνθεση κομμουνισμού και συνδικαλισμού– βασίζεται στις διδασχές του Μπακούνιν και του Κροπότκιν.

Ο Κροπότκιν επιβεβαιώνει επίσης αυτή τη σχέση: «...Πιστεύω ότι το συνδικαλιστικό κίνημα θα ξεπηδήσει ως μεγάλη δύναμη...οδηγώντας στη δημιουργία της κομμουνιστικής ακρατικής κοινωνίας...» (αναφορά στον Paul Avrich, *The Russian Anarchists*, Princeton, 1967, σ. 227). Σήμερα μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα πως η εκτίμηση αυτή αποδείχτηκε ανεδαφική

Οι Ρώσοι αναρχο-συνδικαλιστές δεν σκόπευαν να γίνουν μια σέκτα αδύναμων δυσαρεστημένων. Έτσι, σύμφωνα με την παραπάνω συλλογιστική...

«...τα πρώτα δύο συνέδρια των αναρχο-συνδικαλιστών το 1918 έβαλαν σαν πρόταγμα ξεκάθαρα και λεπτομερώς τα πολιτικά και οικονομικά χαρακτηριστικά των πρώτων στάδων της νέας κοινωνικής δομής... ο τύπος μας ήταν γεμάτος με άρθρα πάνω σ' αυτό το θέμα... [οι αναρχο-συνδικαλιστές] εξαπέλυσαν μια έντονη καμπάνια ενάντια στη χαοτική, αδόμητη, ανοργάνωτη και αδιάφορη συμπεριφορά [ως προς τα δημιουργικά προβλήματα της κοινωνικής επανάστασης] που ήταν διαδεδομένα ανάμεσα στους αναρχικούς...» (*Constructive Anarchism*, σ. 61).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η ικανότητα που είχε ο Μαξίμωφ στο «να προσαρμόζει» τη θεωρία στις πρακτικές ανάγκες των εργατών. Σχημάτισε εφαρμόσιμες, δημιουργικές ελευθεριακές εναλλακτικές στο Μπολσεβικισμό: ελεύθερα σοβιέτ, πρωτοβάθμιες επιτροπές γειτονιάς και στέγασης, εργατική αυτο-διαχείριση της βιομηχανίας μέσω ομοσπονδιακών εργοστασιακών επιτροπών της βάσης, βιομηχανικά συνδικάτα, γεωργικές κολλεκτίβες και κομμούνες, μη-κερδοσκοπικά δίκτυα, μη-κερδοσκοπικά κορπορατιβίστικα πρακτορεία για πίστωση και ανταλλαγή, ένα τεράστιο δίκτυο εθελοντικών οργανώσεων που αντιλαμβάνονται τις μυριάδες λειτουργίες της κοινωνίας, (βλέπε σχετικά στο: *The Guillotine at Work*; σσ. 349, 353, 364-66, 374-78, *Constructive Anarchism*, σσ. 26-31, 101-147; Paul Avrich, *Anarchists in the Russian Revolution*, New York, 1973, σσ. 68-74, 102-6).

Ο Μαξίμωφ είχε δραστηριοποιηθεί ως αναρχικός προπαγανδιστής, όχι μόνο στους κύκλους των φοιτητών και των εργατών, αλλά και ανάμεσα στους αγρότες, όπου οι γεωργικές του γνώσεις και η κατανόηση των αγροτικών προβλημάτων αποδείχθηκαν πολύ αποτελεσματικές.

Σύμφωνος με το συντονισμό της αντίστασης των ήδη αυθόρμητα οργανωθέντων εργοστασιακών επιτροπών βάσης, ενάντια στην αυξανόμενη κυριαρχία του εργατικού κινήματος από τα κρατικά ελεγχόμενα συνδικάτα, ο Μαξίμωφ έπαιξε σημαντικότατο ρόλο στην οργάνωση του Παν-Ρωσικού Συνέδριου Εργοστασιακών Επιτροπών (Οκτώβριος 1917) και πριν απ' αυτό των Εργοστασιακών Επιτροπών του Πέτρογκραντ (Ιούνιος 1917).

Η εκδοτική κολλεκτίβα της Golos Truda και βιβλιοπωλεία στη Μόσχα και το Πέτρογκραντ κυκλοφόρησαν σε όλη τη Ρωσία μεταφράσεις αναρχο-συνδικαλιστικών βιβλίων και φυλλαδίων, καθώς και μια πεντάτομη έκδοση των γραπτών του Μπακούνιν και έργα των Κροπότκιν, Στεπνιάκ[1] και άλλων ρώσων συγγραφέων. Η Golos Truda σύντομα κατεστάλη και την διαδέχτηκε η Volny Golos Truda (Νέα Εργατική Φωνή).

Καμία αφήγηση της ζωής του Μαξίμωφ δε θα ήταν επαρκής αν δεν περιέγραφε το σημαντικό ρόλο που έπαιξε η γυναίκα του και σύντροφος στους αγώνες Όλγα Φρέυντλιν. Η Όλγα ήταν ακόμα ένα νεαρό κορίτσι όταν έγινε αναρχική. Το 1909 καταδικάστηκε σε οκτώ χρόνια σκληρής καταναγκαστικής εργασίας για λαθρεμπόριο και διάδοση ανατρεπτικής λογοτεχνίας. Αλλά, λόγω του νεαρού της ηλικίας της, καταδικάστηκε σε ισόβια εξορία στην επαρχία Γιένεισκ στη Σιβηρία.

Με την απελευθέρωση των πολιτικών κρατούμενων με την επανάσταση του Φεβρουαρίου του 1917, η Όλγα ήρθε στη Μόσχα. Συμμετείχε ενεργά στο επαναστατικό κίνημα στο Κχάρκοφ και άλλες ουκρανικές περιοχές – ειδικά στα αναρχο-συνδικαλιστικά και κορπορατιβίστικα κινήματα. Αργότερα, η Όλγα πήγε στα Ουράλια, και συμμετείχε στην

Αναρχική Ομοσπονδία Ουράλιων, όπου κατείχε μια θέση ευθύνης στην Λαϊκή Εκπαιδευτική Επιτροπή. Όταν καταλήφθηκαν από τον Τσεχοσλοβάκικο αντι-επαναστατικό στρατό, η Όλγα επέστρεψε στη Μόσχα το 1918. Συμμετείχε στην ομάδα της Golos Truda και εκεί γνώρισε για πρώτη φορά το Μαξίμωφ.

Την άνοιξη του 1919, ο Μαξίμωφ πήγε στο Κχάρκοφ για να δουλέψει με το Νότιο Γραφείο του Παν-Ρωσικού Συνδικάτου Μεταλλεργατών, στο τμήμα στατιστικής. Όταν τα εργατικά συνδικάτα κινητοποίησαν τους αξιωματούχους συνδικαλιστές για εθελοντική προπαγάνδα για τον Κόκκινο Στρατό, ο Μαξίμωφ αρνήθηκε επειδή θα έπρεπε να διαδώσει μπολσεβίκικη, και όχι αναρχική προπαγάνδα. Συμφώνησε να υπηρετήσει στο μέτωπο της πρώτης γραμμής ενάντια στους αντι-επαναστάτες Λευκο-Φρουρούς, μόνο αν δεν τον υποχρέωναν να συμμετέχει στην καταστολή των απεργιών των εργατών και των αγροτών, διαδηλώσεων, και στον περιορισμό των δικαιωμάτων των πολιτών. Εξαιτίας της στάσης του και άλλων «ανατρεπτικών» δραστηριοτήτων, ο Μαξίμωφ συνελήφθη και γλίτωσε την εκτέλεση μόνο υπό την απειλή μιας γενικής απεργίας του Συνδικάτου Μεταλλεργατών του Κχάρκοφ. Κλείστηκε, πάντως, στα κάτεργα της Τσε-Κα. Η βασανιστική εμπειρία του απεικονίζεται γραφικά στο κεφάλαιο «Μια Μέρα στα Κελιά της Τσε-Κα» (σσ. 425-431[2], στην αρχική έκδοση –θα εκδοθεί αργότερα σαν ξεχωριστός τίτλος).

Αν και το αναρχικό κίνημα καταδίκασε τη βομβιστική επίθεση[3] στο αρχηγείο της Μοσχοβίτικης Επιτροπής του Μπολσεβίκικου Κόμματος, η επίθεση αυτή έγινε το πρόσχημα ομαδικών συλλήψεων και καταστολής των αναρχικών σε όλη τη Ρωσία.

Το 1920, ο Μαξίμωφ και άλλοι οργάνωσαν την παράνομη Ομοσπονδία Εργαζομένων Σίτισης, το πρώτο βήμα για τη δημιουργία μιας Ρωσικής Γενικής Συνομοσπονδίας Εργασίας (το πρόγραμμά της βρίσκεται στη σελίδα 369 της αρχικής έκδοσης). Το Νοέμβριο του 1920, ο Μαξίμωφ έγινε γραμματέας της Εκτελεστικής Επιτροπής της Αναρχο-Συνδικαλιστικής Συνομοσπονδίας.

Με την πειθάρχηση, το 1921, του κινήματος της αποκαλούμενης «Εργατικής Αντιπολίτευσης» μέσα στο Ρωσικό Κομμουνιστικό Κόμμα, και τη συντριβή της εξέγερσης των Ναυτών της Κροστάνδης και των απεργιών και εξεγέρσεων των εργατών και αγροτών, η ραχοκοκαλιά του αναπτυσσόμενου αναρχικού κινήματος είχε σπάσει. Βιβλιοπωλεία, εκτυπωτικές εγκαταστάσεις, εφημερίδες, όμιλοι, αίθουσες, έκλεισαν. Ο Μαξίμωφ παρουσιάζει τρία ντοκουμέντα διαμαρτυρίας ενάντια στη στάση του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος και της Κόκκινης Διεθνούς των Εργατικών Συνδικάτων (Προφιντέρν) προς τους αναρχικούς και αναρχο-συνδικαλιστές: (1) Έκκληση της Παν-Ρωσικής Συνομοσπονδίας Αναρχο-Συνδικαλιστών στους Εργάτες Όλων των Χωρών, (2) Κεντρική Επιτροπή του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος, (3) Εκτελεστική Επιτροπή της Τρίτης (Κομμουνιστικό Κόμμα) Διεθνούς (σσ. 440-453 της αρχικής έκδοσης).

Τον Ιούλιο του 1921 δεκατρείς αναρχικοί και αναρχο-συνδικαλιστές κρατούμενοι στις διαβόητες φυλακές Τανάγκα της Τσε-Κα στη Μόσχα, ανάμεσά τους και οι Μαξίμωφ, Γιαρτσούκ, Μράτσνι και Βολίν, ξεκινούν δεκαήμερη απεργία πείνας.

Μέσω της παρέμβασης συνδικαλιστών αντιπρόσωπων στο συνέδριο της Προφιντέρν, που ήταν τότε σε εξέλιξη, όπως του Αουγκουστίν Σούχου (Γερμανία), Αρμάντο Μπόργκι (Ιταλία), Γκαστόν Λεβάλ (Ισπανία), του γάλλου αντιπρόσωπου Σιρόλ, οι Λένιν και Τρότσκι συμφώνησαν να απελευθερώσουν τους αναρχικούς αν σταματούσαν την απεργία πείνας και συμφωνούσαν να απελαθούν από τη Ρωσία και να μην επιστρέψουν ποτέ. Εδώ πρέπει να σημειώσουμε και το ρόλο που έπαιξαν οι Έμμα Γκόλντμαν, Αλεξάντερ Μπέρκμαν, Όλγα Μαξίμωφ και άλλοι αγωνιστές ώστε να προβάλλουν το θέμα των απεργιών πείνας στους ξένους συνδικαλιστές αντιπρόσωπους. Ο Μαξίμωφ και οι άλλοι αναρχικοί απελάθηκαν τον Ιανουάριο του 1922.

Αφού υπερνίκησαν τρομερές δυσκολίες που δημιούργησε η Τσε-Κα του Ρωσικού Κομμουνιστικού Κόμματος, έφτασαν τελικά στο Βερολίνο στις 7 Φεβρουαρίου 1922, και δέχτηκαν το καλωσόρισμα και τη φροντίδα Γερμανών αναρχικών.

Με την άφιξη των Ρώσων αναρχικών εξόριστων Μαξίμωφ, Βολίν, Γιαρτσούκ, Μράτσνι και κάποιων άλλων, που αργότερα ενώθηκαν με τους Αλεξάντερ Σαπίρο, Νέστωρ Μάχνο, Πήτερ Αρσίνοφ, Έμμα Γκόλντμαν, Αλεξάντερ Μπέρκμαν, Σένια Φλέσιν, Μόλλυ Στάιμερ και άλλους πρόσφυγες, το Βερολίνο έγινε το νευραλγικό κέντρο του Διεθνούς Αναρχικού Κινήματος των Ρώσων, όπου αποθέτονταν αρχεία και χειρόγραφα που έβγαιναν «λαθραία» έξω από τη Ρωσία.

Ο Ρούντολφ Ρόκερ, στα απομνημονεύματά του, μας διηγείται πώς τα χειρόγραφα του Αρσίνοφ: Η Ιστορία του Μαχνοβίτικου Κινήματος και του Μπέρκμαν: Ο Μπολσεβίκικος Μύθος, που στάλθηκαν για να φυλαχτούν μέχρι να φτάσουν οι ίδιοι στο Βερολίνο από τη Ρωσία, και θεωρούνταν χαμένα κατά τη μεταφορά, τελικά βρέθηκαν και παραδόθηκαν ακέραια (Revolution and Regression-μετάφραση στα Yiddish, Buenos Aires 1963, Vol. I, σσ. 180-4).

Οι εξόριστοι που έφυγαν από τη Ρωσία ήταν όσο ποτέ άλλοτε αποφασισμένοι να συνεχίσουν τον αγώνα τους για την απελευθέρωση του Ρωσικού λαού από τους νέους δικτάτορες. Για το Μαξίμωφ και τους συντρόφους του, η απέλαση δε σήμαινε το τέλος, αλλά το ξεκίνημα νέων μαχών.

Μετά από τρίχρονη παραμονή στη Γερμανία οι Μαξίμωφ έφυγαν από το Βερολίνο το 1924. Μετά από λίγους μήνες [που έμειναν] στο Παρίσι έφτασαν στις ΗΠΑ το 1925, εγκαταστάθηκαν στο Σικάγο, με το όνομα Ούρκεβιτς. Με την καθοδήγηση του συντρόφου του, Μπόρις Γελένσκι, ο Μαξίμωφ έγινε ταπετσήρης και η γυναίκα του, Όλγα, βρήκε δουλειά σε ένα κατάστημα στο κέντρο του Σικάγο.

Όταν ο εκδότης της Delo Truda (Εργατικός Σκοπός) αποκήρυξε[4] τον αναρχισμό του και επέστρεψε στη Ρωσία με την άδεια του Κομμουνιστικού Κόμματος, η Delo Truda μεταφέρθηκε από το Παρίσι στο Σικάγο και ο Μαξίμωφ έγινε ο εκδότης της. Ο Paul Avrich σημειώνει ότι «... με την επίβλεψη του Μαξίμωφ, η Delo Truda έγινε το πιο σημαντικό περιοδικό των ρώσων ημιγκρέδων... (The Russian Anarchists, Princeton, 1967, σ. 247). Όταν η Delo Truda συγχωνεύθηκε με την έκδοση του Ντιτρώιτ το 1940 και έγινε Delo Truda-Probuzhdenie, ο Μαξίμωφ παρέμεινε εκδότης της μέχρι το 1950, όταν υπέστη σοβαρό καρδιακό επεισόδιο και πέθανε ξαφνικά στις 10 Μαρτίου 1950 ενώ επέστρεφε σπίτι από τη δουλειά του. Το σώμα του Μαξίμωφ αποτεφρώθηκε και ενταφιάστηκε στο νεκροταφείο Waldheim κοντά στον τάφο των μαρτύρων του Haymarket στο Σικάγο.

Ο Irving S. Abrams, στενός φίλος και σύντροφος που ήξερε τους Μαξίμωφ από τότε που πρωτοήρθαν στο Σικάγο το 1925, σε ένα γράμμα του αναφέρει ότι «...έδωσε ότι είχε στο Ταμείο Αλεξάντερ Μπέρκμαν για την Ανακούφιση των Πολιτικών Κρατούμενων στη Ρωσία και άλλες χώρες». Οι Μαξίμωφ είχαν συμβάλει στην οργάνωση αυτού του ταμείου και υπό την αιγίδα του εκδόθηκε το βιβλίο Η Γκιλοτίνα Σε Λειτουργία, το 1940.

Ο Μαξίμωφ απέρριπτε τη ρομαντική ηρωοποίηση της συνωμοσίας και της βίας στην αμοραλιστική παράδοση του Νετσάγιεφ, την ολική ανευθυνότητα, την υπερβολική ενασχόληση με το μοναδικό τρόπο ζωής κάποιου, την άρνηση κάθε μορφής οργάνωσης ή αυτο-πειθαρχίας και την ιδανικοποίηση των πιο αντι-κοινωνικών μορφών ατομικής εξέγερσης.

Πέρα από την έκδοση και συγγραφή άρθρων του για τη Delo Truda-Probuzhdenie και αμέτρητα γραπτά που περίμεναν να μεταφραστούν, εμφανίστηκε το μακροσκελές βιβλίο του: Η Γκιλοτίνα Σε Λειτουργία: Είκοσι Χρόνια Τρόμου στη Ρωσία (Γεγονότα και Ντοκουμέντα), που ήταν ένα πρωτοποριακό ξεμπρόστιασμα του κομμουνιστικού καθεστώτος. Μια σειρά φυλλαδίων, ανάμεσά τους το My Social Credo, μια λεπτομερής περιγραφή των ιδεών του Μαξίμωφ, το Μπολσεβικισμός: Υποσχέσεις και Πραγματικότητες: Η Παγκόσμια Σκηνή από την Ελευθεριακή Σκοπιά, μια συλλογή άρθρων αναρχικών συγγραφέων από διαφορετικές χώρες, το Βουλγαρία: Μια Νέα Ισπανία, μια καταγραφή διώξεων αναρχικών και άλλων ανυπάκουων, κ.ά.

Επίσης το: Η Πολιτική Φιλοσοφία του Μπακούνιν, μια συστηματική συλλογή των δημιουργικών ιδεών του Μπακούνιν, και το Δημιουργικός Αναρχισμός, μια περιγραφή των πρακτικών ιδεών του Μαξίμωφ, εκδόθηκαν μετά το θάνατό του από την Εκδοτική Κοινότητα Μαξίμωφ, οργανωμένα από το γραμματέα της Irving S. Abrams, τη γυναίκα του Μαξίμωφ Όλγα, και άλλους συντρόφους, που εξέδωσαν τα έργα του σε Αγγλική μετάφραση προς τιμήν της μνήμης του.

Παραθέτουμε αποσπάσματα από το βιβλίο Η Γκιλοτίνα Σε Λειτουργία: Είκοσι Χρόνια Τρόμου στη Ρωσία (Γεγονότα και Ντοκουμέντα), The Chicago Section of the Alexander Berkman Fund, Σικάγο 1940

«Η παρούσα δουλειά σκοπεύει όχι μόνο να κινήσει το ενδιαφέρον για την τύχη των πολιτικών κρατούμενων στη Σοβιετική Ρωσία, αλλά και να δώσει την ώθηση για να μελετηθεί ο κυβερνητικός τρόμος στη Ρωσική επανάσταση, η προέλευσή του, οι αιτίες, ο χαρακτήρας, οι σκοποί, και οι συνέπειες στους διάφορους τομείς της ζωής, οικονομικούς, πολιτικούς, πολιτιστικούς, όπως και η επίδρασή του στην ψυχολογία του ρωσικού λαού. Είναι αλήθεια, είναι αδύνατη μια εξαντλητική και επαρκής μελέτη αυτού του προβλήματος, αφού το βασικό υλικό που σχετίζεται με αυτό το πρόβλημα βρίσκεται στη Ρωσία και δεν υπάρχει πρόσβαση στον ερευνητή. Αλλά μέχρι τώρα έχει συγκεντρωθεί στο εξωτερικό αρκετό πολύτιμο υλικό από τα αρχεία του κόμματος, και από τα αρχεία των διάφορων κοινοτήτων για τη στήριξη των πολιτικών κρατούμενων. Η έκδοση αυτού του υλικού στη συλλογική μορφή ενός βιβλίου, θα έβαζε τη βάση για μια εξαντλητική μελέτη του προβλήματος.

Θα θεωρήσω ότι επετεύχθη ο σκοπός μου αν και άλλες ομάδες και φράξιες μέσα στο Ρωσικό Σοσιαλιστικό κίνημα ακολουθήσουν το παράδειγμά μας. Θα νιώσω μεγάλη ευχαρίστηση αν τα ντοκουμέντα που παρουσιάζονται σ' αυτό το βιβλίο εγείρουν το ενδιαφέρον των Βρετανών και Αμερικανών φοιτητών και ερευνητών, και ειδικά αν εγείρουν ένα ζωντανό ενδιαφέρον από τη μεριά του Βρετανικού και Αμερικανικού κοινού για την τύχη όλων των πολιτικών κρατούμενων και εξόριστων στην ΕΣΣΔ». (από την εισαγωγή του συγγραφέα).

«Η μεγάλη Ρωσική επανάσταση του 1917-21 ήταν στην αρχή μια «αναίμακτη» επανάσταση. Τίποτα δεν προμήνυε στην αρχή ότι ο χαρακτήρας της θα ήταν τόσο αιματηρός και ότι θα καταλάμβανε την πρώτη θέση στην ιστορία της ανθρωπότητας ως προς την αναισθητη αγριότητα και απανθρωπιά της. Αυτή η στροφή της Ρωσικής επανάστασης προς την απανθρωπιά, προς την απεριόριστη και αναισθητη αιματοχυσία και καταστροφή της ανθρώπινης ζωής είναι ένα από τα ιστορικά παράδοξα, αφού το βασικό χαρακτηριστικό στο χαρακτήρα του ρωσικού λαού -δηλαδή, των εργατικών μαζών- είναι η ευγένεια, η ανθρωπινότητα, η αγάπη προς τον συνάνθρωπο. Αυτό φαίνεται και από τη στάση απέναντι σε εγκληματίες, τους οποίους πάντα ο ρωσικός λαός έβλεπε σαν «δύστυχους». Ο ρωσικός ποινικός κώδικας ήταν αναμφισβήτητα από τους πιο ανθρωπίνους στον κόσμο και απέκλειε τη θανατική ποινή για κοινά εγκλήματα. Μόνο οι επαναστάτες εκτελούνταν από την κυβέρνηση του Τσάρου. Σπάνια κάποια άλλη λογοτεχνία ήταν τόσο διαποτισμένη με το πνεύμα του ανθρωπισμού, με το αίσθημα της αγάπης και του σεβασμού απέναντι στον άνθρωπο, όσο η Ρωσική λογοτεχνία. Ο Ρωσικός σοσιαλισμός, παρά την τακτική του επαναστατικού τρόμου που εφαρμόστηκε προς την κυβέρνηση του Τσάρου, δεν ήταν ποτέ αιμοσταγής, τερροριστικός και απάνθρωπος. Ποτέ δεν έβλεπε την κοινωνία σαν πειθαρχημένο τάγμα, ποτέ δεν έχασε την όψη της ζώσας προσωπικότητας με τις ανάγκες της και τα συμφέροντά της. Ο Σοσιαλισμός των Τσερνισέβσκι, Μπακούνιν, Λαβρόφ, Κροπότκιν και Μιχαϊλόβσκι βασιζόταν στις ιδέες της ατομικής ελευθερίας, του περιφερειακού και κομμουναλιστικού φεντεραλισμού, και ήταν αυτό το είδος Σοσιαλισμού που επικρατούσε πάντα στη Ρωσία. Ο Γιακωβινισμός, με τον τρόπο και την κεντροποίηση του, παρά τη μεγάλη επιρροή της Γαλλικής επανάστασης, δεν ήταν ποτέ επιτυχημένος στη Ρωσία, και εκπρόσωποι του Ρωσικού Γιακωβινισμού – όπως ο Κάτσεφ, για παράδειγμα – δε βρέθηκαν ποτέ στο κυρίως ρεύμα του Ρωσικού σοσιαλισμού, ποτέ δεν άσκησαν αξιοπρόσεκτη επιρροή στον τελευταίο. Με δυο λόγια, ο Ρωσικός σοσιαλισμός ξεχώριζε για τον ελευθεριακό και προοδευτικό χαρακτήρα του.

Οι αντιδραστικοί τόνοι άρχισαν να ηχούν στο Ρωσικό σοσιαλισμό με την εμφάνιση στο Ρωσικό έδαφος του πολιτικού Μαρξισμού, που, πιστεύω βαθύτατα, ότι είναι αναχρονισμός, ένα υπόλειμμα του παρελθόντος που πεθαίνει, και είναι όλος μαζί αντιδραστικός στην ουσία του. Το «Κομμουνιστικό Μανιφέστο» του Μαρξ και του

Ένγκελς είναι ένα αντιδραστικό μανιφέστο και είναι χτυπητά αντίθετο με την επιστήμη, με την πρόοδο γενικά, και τον ανθρωπισμό ειδικότερα. Οι απαιτήσεις για δικτατορία, για απόλυτη κεντροποίηση, για πολιτική και οικονομική ζωή στα χέρια του Κράτους, για «το σχηματισμό βιομηχανικών στρατών, ειδικά στη γεωργία», για πειθαρχημένη γεωργία σύμφωνα με ένα μοναδικό σχέδιο, για την ανύψωση του Κράτους στη θέση του Απόλυτου και την επακόλουθη γελοιοποίηση του ατόμου, των δικαιωμάτων και των συμφερόντων του – όλα αυτά δεν είναι τίποτα άλλο παρά το πρόγραμμα της αντίδρασης, που είναι ασύμβατο με την ανθρώπινη πρόοδο, με την ελευθερία, την ισότητα και τον ανθρωπισμό. Η υλοποίηση αυτών των απαιτήσεων αναπόφευκτα κουβαλάει μαζί της την κρατική σκλαβιά». (από το Κεφάλαιο 1: Ο Δρόμος του Λένιν προς την Εξουσία).

[ΣτΜ] Ο Sergey Mikhailovich Stepanyak-Kravchinsky (1852-1895) συμμετείχε στην εξέγερση εναντίον της Τουρκίας στη Βοσνία το 1876, καθώς και στην εξέγερση στο Μπενεβέντο το 1877 στην Ιταλία... Αργότερα κατηγορήθηκε ότι σκότωσε με μαχαίρι το Στρατηγό Νικολάι Μέζεντσοφ, αρχηγό της μυστικής αστυνομίας της Ρωσίας σε δρόμο της Αγίας Πετρούπολης στις 4 Αυγούστου 1878.

Αναφέρεται στο βιβλίο του Μαξίμωφ: Η Γκιλοτίνα σε Λειτουργία: 20 χρόνια τρόμου στη Ρωσία (The Guillotine At Work: Twenty Years of Terror in Russia)

[ΣτΜ] Στις 25 Σεπτεμβρίου 1919, μια ομάδα αναρχικών, οι «Παράνομοι Αναρχικοί» (Anarkhisty Podpol'ia), που είχε σχηματιστεί από τους Κοβάλεβιτς και Σομπόλεβ, μετά τη φοβερή καταστολή όλων των αναρχικών τάσεων στη Ρωσία, που εξαπέλυσαν οι Μπολσεβίκοι (1918-1919), πυροδότησαν βόμβα, σε συνεργασία με κάποιους Σοσιαλιστές-Επαναστάτες, στο κτίριο (Leontevsky Pereulok) όπου διεξαγόταν συνεδρίαση της ολομέλειας της Μοσχοβίτικης Επιτροπής του Κόμματος. Η βόμβα σκότωσε 12 κομματικά στελέχη και τραυμάτισε 55, ανάμεσά τους και τον εξέχοντα κομμουνιστή Νικολάι Μπουκχάριν. Την επίθεση καταδίκασαν πολλές αναρχικές ομάδες, παρ' όλα αυτά η καταστολή εκ μέρους των κομμουνιστών συνεχίστηκε εντονότερα με εκτελέσεις και φυλακίσεις αναρχικών όλων των τάσεων (Alexander Berkman, The Russian Revolution and the Communist Party και Paul Avrich, The Russian Anarchists).

ΣτΜ: Ο Αρσίνοφ δημοσίευσε αντι-αναρχικά άρθρα όπως αυτό που τιτλοφορείται: Το Φιάσκο του Αναρχισμού μετά τη συμφωνία του να επιστρέψει στη Ρωσία, χωρίς να κάνει κριτική στους Μπολσεβίκους. Κυκλοφόρησε, πάντως, και η φήμη ότι επίτηδες αποκήρυξε τις αναρχικές του ιδέες ώστε να δημιουργήσει σημείο επαφής στη Ρωσία.

Ο Αλεξάντερ Μπέρκμαν έγραψε για τον Αρσίνοφ: «Δεν τον θεωρώ καθόλου σημαντικό... Κατά τη γνώμη μου, η προδοσία του σκοπού μας από άτομα όπως οι Γιαρτσούκ, Αρσίνοφ κτλ., οφείλεται σε δύο αιτίες: στην έλλειψη Αναρχικού οράματος και κατανόησης του Αναρχισμού, και δεύτερον: στις οικονομικές αιτίες. Ελπίζουν να βελτιώσουν την οικονομική τους κατάσταση συμμαχώντας με τους Μπολσεβίκους, και κατά κανόνα τη βελτιώνουν. Ε, λοιπόν, με τέτοιους προδότες και δειλούς δεν πρέπει να έχουμε περαιτέρω σχέσεις» (από τη βιογραφία του Piotr Arshinov του Nick Heath).